

25.05.2016

Sj/13

§ 146

Den av ledamoten Yrjö Hakanen väckta motionen om utveckling av yrkesutbildningen

HEL 2015-012972 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Yrjö Hakanen väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Yrjö Hakanen och 19 andra ledamöter föreslår i sin motion att stadsstyrelsen ska låta utreda vilka möjligheter det finns att bygga ut yrkesutbildningen och förbättra kvaliteten på den, utveckla läroavtalsutbildningen och den yrkesinriktade specialundervisningen, bygga ut den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, stärka stödet till eleverna och förebygga studieavhopp.

Enligt 22 § 2 mom. i arbetsordningen för stadsfullmäktige ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till ett utlåtande från utbildningsnämnden och framhåller att yrkesutbildningen har en viktig uppgift i Helsingfors vad behovet av arbetskraft och utbudet av utbildning beträffar. Behovet av arbetskraft väntas öka och den befolkning som bör få utbildning väntas växa, vilket kräver en stark satsning på yrkesutbildning för unga, vuxna

25.05.2016

Sj/13

och invandrare. Att yrkesutbildningen samtidigt reformeras och besparingsåtgärder då vidtas gör att utmaningar uppstår när det gäller att tillgodose utbildningsbehovet och förebygga utslagning.

Stadens yrkesutbildning ska främst utvecklas på följande sätt:

- Flexibla och individuella studievägar stöds.
- Digitaliseringen i utbildningen utvecklas.
- Fokuseringen på och samarbetet med arbetslivet förbättras.
- Studieavhopp förebyggs.
- Antalet studieplatser ökas så att det svarar mot utbildningsbehovet.
- Det nuvarande tillståndet att ordna utbildning utvidgas så att studierna blir mer flexibla och alternativen fler.

Yrkesutbildningsnätet i Helsingfors är splittrat och omfattande. År 2015 fanns här 32 utbildningsanordnare av olika storlekar och med olika specialiseringar. Av dessa ordnade 19 utbildning som leder till yrkesinriktad grundexamen.

Det är yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto och vuxeninstitutet Stadin aikuisopisto som står för stadens yrkesutbildning. Yrkesinriktade grundexamina kan där avläggas genom grundläggande yrkesutbildning, fristående examina och läroavtalsutbildning. Staden ordnar dessutom utbildning som leder till yrkesexamen och specialyrkesexamen och utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning (VALMA). Påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen, verkstadsverksamhet och öppna studier kompletterar utbudet av tjänster.

Flexibla och individuella studier

För att studierna ska bli flexibla och individuella måste det finnas olika digitala inlärningslösningar, och flera utvecklingsprojekt pågår i Stadin ammattiopisto. De snabba förändringarna i arbetslivet kräver bred kompetens. Sådan uppnås om examensdelar kan kombineras flexibelt utan att examensgränser är ett hinder. De nuvarande examensgrunderna gör att detta är svårt att genomföra i fråga om vissa examina. Möjligheterna till flexibilitet bör vidareutvecklas.

Arbetet på nya examensgrunder bör påverkas på så sätt att det blir möjligt att kombinera examensdelar mer flexibelt. För dem som vill ägna sig åt fortsatta studier bör det utvecklas möjligheter att idka yrkeshögskolestudier som en del av yrkesinriktade studier. Utbudet av gemensamma examensdelar bör bli mångsidigare särskilt när det gäller studier som stärker färdigheterna för fortsatta studier.

Fokus på arbetslivet i studierna

Fokuseringen på arbetslivet i studierna har ökat genom att inläring överförs till arbetslivet, exempelvis i form av utvidgad inläring i arbetet, och genom att olika läroavtalsmodeller utvecklats. En utmaning förknippad med att inläringen mer och mer överförs till arbetslivet är hur studerande kan tas emot och handledas där.

Det är i vissa branscher svårt att hitta platser för inläring i arbetet där de studerande kan förvärva kunskaper och visa att de har den kunskaper som är väsentligt för examen. Inte bara studerande i stadens yrkesinstitut Stadin ammattiopisto utan också studerande i andra utbildningsanordnades läroanstalter behöver platser för inläring i arbetet, vilket gör det ännu svårare att hitta sådana. Det är viktigt att staden tar studerande främst från sin egen läroanstalt.

Aktörerna i arbetslivet måste få mer utbildning och stöd i och med att både studerandevolymen och antalet studerande som behöver stöd ökar. När det gäller att förbättra samarbetet med arbetslivet, såsom handledningen knuten till inläringen i arbetet, spelar olika digitala lösningar en nyckelroll.

Åtgärder som förebygger avhopp; stöd i studierna

Åtgärder som ska minska antalet avhopp har utvecklats och vidtagits på ett mångsidigt sätt, närmare bestämt har de studerande involverats mer och pedagogiken utvecklats. Trots detta avbröt 12 % av de studerande i Stadin ammattiopisto sina studier år 2015. Det krävs alltså att de åtgärder som är avsedda att minska antalet avhopp vidareutvecklas.

I och med att de studerande behöver individuell handledning och individuellt stöd i allt högre grad och de mentala problemen ökar måste lärarna vara beredda att stödja de studerande. Lärarna måste få utbildning för att bättre kunna handleda och stödja de studerande individuellt. Att mentala problem blir vanligare bland de studerande ökar resursbehovet och kräver samarbete mellan olika förvaltningar och med aktörer som inte hör till stadens organisation, exempelvis med rehabiliteringscenter och specialläroanstalter.

Tillräcklig yrkesutbildning; utbyggnad

Även om staden de senaste åren fått fler studieplatser behövs det ännu fler på grund av att ungdomsåldersklassen växer och det finns ett stort antal invandrare och sådana som inte har avlagt någon examen efter grundskolestadiet. Tillståndet att ordna yrkesutbildning gäller 8 730 studieplatser år 2016, 370 fler än år 2015.

Tack vare att antalet nybörjarplatser ökat är utbildningsgarantin för närvarande uppfylld i Helsingfors. Alla unga som går ut grundskolan får en

25.05.2016

Sj/13

studieplats antingen inom den utbildning som leder till examen eller inom den förberedande utbildningen. Däremot saknar ca 10 000 helsingforsare som är under 29 år och omfattas av ungdomsgarantin fortfarande examen på andra stadiet. Med tanke på att resurserna för yrkesutbildning blir knappare är det sannolikt att de privata utbildningsanordnarna i Helsingfors minskar antalet nybörjarplatser. Staden ammattiopistos roll växer då ytterligare när det gäller att uppfylla utbildnings- och ungdomsgarantin.

Tillståndet för staden att ordna yrkesutbildning hänför sig bara till vissa branscher och vissa examina. Tillståndet är alltså begränsat i förhållande till antalet studerande. Staden har lämnat en ansökan till undervisnings- och kulturministeriet om att tillståndet ska omfatta nya grundexamina. Om detta går vägen får de studerande större och mångsidigare valfrihet och bättre möjligheter att avlägga också delar av andra examina. Ett mångsidigare utbildningsurval gör att studerande som överväger att avbryta sina studier lättare hittar en ny intressant bransch och bättre kan få att inleda nya studier i sin egen läroanstalt.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.05.2016 § 438

HEL 2015-012972 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja

25.05.2016

Sj/13

Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Opetuslautakunta 01.03.2016 § 25

HEL 2015-012972 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ammatillisella koulutuksella on Helsingissä tärkeä tehtävä työvoimatarpeen sekä koulutustarjonnan näkökulmasta. Työvoimatarpeen ja koulutettavan väestön ennustetaan kasvavan Helsingissä, mikä edellyttää vahvaa panostusta nuorten, aikuisten ja maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen. Samaan aikaan toteutettava ammatillisen koulutuksen reformi ja siihen liittyvät säästötoimet aiheuttavat haasteita koulutustarpeeseen vastaamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen keskeiset kehittämiskohteet ovat:

- Tukea joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen toteutumista
- Kehittää koulutuksen digitalisaatiota
- Parantaa työelämälähtöisyyttä ja työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä
- Ehkäistä opintojen keskeyttämistä
- Lisätä opiskelijapaikkoja koulutustarpeeseen vastaamiseksi
- Laajentaa nykyistä järjestämislupaa opintojen joustavoittamiseksi ja vaihtoehtojen lisäämiseksi.

Helsingin ammatillisen koulutuksen verkko on hajanainen ja laaja. Vuonna 2015 Helsingissä oli 32 erikokoista ja eri tavalla erikoistunutta ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Näistä 19 koulutuksen järjestäjää järjesti ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta. Helsingin kaupungin ammatillinen koulutus toteutetaan Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa, joissa voi opiskella ammatillisia perustutkintoja ammatillisena peruskoulutuksena, näyttötutkintoina ja oppisopimuskoulutuksena. Lisäksi Helsingin kaupunki järjestää ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon johtavaa koulutusta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa Valma-koulutusta. Perusopetuksen li-

25.05.2016

Sj/13

säopetus, työpajatoiminta ja avoimet opinnot täydentävät palveluvalikoimaa.

Opiskelun joustavuus ja yksilöllisyys

Opintojen joustavuuden ja yksilöllisyyden toteutumisessa keskeisiä ovat erilaiset digitaaliset oppimiskäsitteet, joiden kehittämiseksi Stadin ammattiopistossa on meneillään useita hankkeita. Työelämän nopea muutos edellyttää laaja-alaista osaamista, johon voidaan vastata tutkinnon osien joustavalla yhdistelyllä yli tutkintorajojen. Nykyisillä tutkinnon perusteilla tämä on joissakin tutkinnoissa vaikeasti toteutettavissa. Jouston mahdollisuuksia on kehitettävä edelleen. Lisäksi tutkinnon perusteiden uusimisessa on vaikutettava siihen, että joustavampi tutkinnon osien yhdistäminen on mahdollista. Jatko-opintoihin tähtääville on kehitettävä mahdollisuuksia liittää ammattikorkeakouluopintoja osaksi opintoja ja monipuolistaa yhteisten tutkinnon osien tarjontaa erityisesti jatko-opintovalmiuksia vahvistavien opintojen osalta.

Opintojen työelämälähtöisyys

Opintojen työelämälähtöisyyttä on lisätty siirtämällä oppimista työelämään esimerkiksi laajennetun työssäoppimisen avulla sekä kehittämällä erilaisia oppisopimuksen malleja. Yhä enemmän työelämään siirtyvässä oppimisessä haasteena on työelämän valmius vastaanottaa ja ohjata opiskelijoita. Joillakin aloilla on ongelmallista löytää työssäoppimispaikkoja, joissa opiskelija voisi hankkia ja osoittaa tutkinnon kannalta olennaista osaamista. Stadin ammattiopiston opiskelijoiden lisäksi työssäoppimispaikkoja tarvitsevat myös muiden koulutuksen järjestäjien opiskelijat, mikä vaikeuttaa entisestään työssäoppimispaikkojen löytämistä. Olisi tärkeää, että Helsingin kaupunki ottaisi etupäässä työssäoppijoita omasta oppilaitoksestaan. Työelämän toimijoiden kouluttamista ja tukemista tarvitaan entistä enemmän, kun sekä opiskelijavolyymi että tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä kasvaa. Työelämäyhteistyön, kuten työssäoppimisen ohjauksen, parantamisessa erilaiset digitaaliset ratkaisut ovat avainasemassa.

Keskeyttämisen ehkäisy ja opintojen tuki

Keskeyttämistä vähentäviä toimia on kehitetty ja toteutettu monipuolisesti opiskelijoiden osallisuutta lisäämällä sekä pedagogiikkaa kehittämällä. Tästä huolimatta vuonna 2015 Stadin ammattiopistossa opintonsa negatiivisesti keskeytti 12 % opiskelijoista. Keskeyttämistä ehkäiseviä toimenpiteitä on kehitettävä edelleen. Opiskelijoiden yhä kasvava yksilöllisen ohjauksen ja tuen tarve sekä lisääntyvät mielenterveysongelmat vaativat opettajilta valmiutta tukea opiskelijoita. Tämä edellyttää opettajien kouluttamista, jotta heidän osaamisensa yksilölliseen ohjaukseen ja tukemiseen paranevat. Opiskelijoiden kasvavat mie-

25.05.2016

Sj/13

lenterveysongelmat kasvattavat resurssitarvetta ja edellyttävät yhteistyötä eri hallintokuntien välillä sekä kaupungin ulkopuolisten toimijoiden, kuten kuntoutuslaitosten ja erityisoppilaitosten välillä.

Ammatillisen koulutuksen riittävyys ja laajentaminen Helsingissä

Vaikka Helsingin kaupunki on saanut viime vuosina lisää opiskelijapaikkoja, tarvitaan kasvavan nuorisoikäluokan ja maahanmuuttajien sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien suuren määrän takia lisää opiskelijapaikkoja. Järjestämisluvan mukainen opiskelijapaikkamäärä vuonna 2016 on 8 730 opiskelijaa. Tämä on 370 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2015. Aloituspaiikkojen lisäyksen myötä koulutustakuu toteutuu tällä hetkellä Helsingissä. Peruskoulun päättävät nuoret saavat joko opiskelupaikan tutkintoon johtavassa tai valmentavassa koulutuksessa. Sen sijaan Helsingissä n. 10 000 nuorisotakuun piirissä olevaa alle 29-vuotiasta nuorta on edelleen vailla toisen asteen tutkintoa. Ammatillisen koulutuksen niukkenevien resurssien myötä on oletettavaa, että Helsingissä toimivat yksityiset koulutuksenjärjestäjät tulevat vähentämään aloituspaiikkojaan. Tällöin Stadin ammattiopiston rooli koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamisessa Helsingissä korostuu entistään.

Helsingin kaupungin järjestämislupa on rajattu tietyille aloille ja tiettyihin tutkintoihin. Tässä mielessä lupa on suppea suhteessa opiskelijamäärään. Helsingin kaupunki on jättänyt hakemuksen opetus- ja kulttuuriministeriöön järjestämisluvan laajennuksesta uusiin perustutkintoihin. Opetuslautakunta pitää tärkeänä järjestämisluvan laajentamista. Jos järjestämislupa laajenee, niin opiskelijoiden valinnaisuus paranee ja monipuolistuu. Lisäksi heille tarjoutuu paremmat mahdollisuudet opiskella tutkinnon osia muista tutkinnoista. Monipuolisemman koulutustarjonnan myötä keskeyttämisen alla olevien opiskelijoiden on helpompi löytää itseään kiinnostava uusi ala ja heidät voidaan ohjata paremmin oman oppilaitoksen sisällä uusiin opintoihin.

Opetuslautakunta toteaa, että ammatillisen koulutuksen kehittämiskohdeet on jo tiedostettu riittävän hyvin, eikä opetuslautakunta katso erillisestä kaupunginhallituksen selvitystä ammatillisen koulutuksen kehittämisestä tarpeelliseksi.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tiina Vanhala, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86356
tiina.vanhala(a)hel.fi